

BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: /BVHTTDL-DSVH
V/v bảo vệ và phát huy giá trị
thuyền cổ phát hiện tại khu phố Công Hà,
phường Song Liễu, tỉnh Bắc Ninh

Hà Nội, ngày tháng 12 năm 2025

Kính gửi: Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Ninh

Ngày 04 tháng 3 năm 2025, Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Ninh đã ban hành Quyết định số 371/QĐ-UBND về việc khai quật khẩn cấp di tích thuyền cổ tại khu phố Công Hà, phường Hà Mãn, thị xã Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh, cụ thể: (1) cho phép Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Bắc Ninh phối hợp với Viện Khảo cổ học thuộc Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam thực hiện khai quật khẩn cấp di tích thuyền cổ tại khu phố Công Hà, phường Hà Mãn, thị xã Thuận Thành, tỉnh Bắc Ninh; (2) thời gian thực hiện khai quật và chỉnh lý: từ ngày 03/3/2025 đến ngày 03/4/2025; (3) diện tích khai quật: 300m²; (4) chủ trì khai quật: TS. Phạm Văn Triệu, Phó Trưởng phòng Phòng Khảo cổ học Lịch sử, Viện Khảo cổ học.

Sau thời gian tiến hành khai quật khảo cổ, ngày 26 tháng 3 năm 2025, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Bắc Ninh đã phối hợp với Viện Khảo cổ học tiến hành báo cáo sơ bộ kết quả khai quật, nghiên cứu thuyền cổ, có sự tham gia của các nhà khoa học, chuyên gia đầu ngành về khảo cổ học, lịch sử, bảo tồn, bảo tàng: Viện Khảo cổ học, Hội Khảo cổ học Việt Nam, Viện Sử học, Bảo tàng Lịch sử quốc gia, Trung tâm Tiền sử Đông Nam Á, Hiệp hội tàu thuyền Việt Nam, chuyên gia về khảo cổ học dưới nước, chuyên gia về thuyền cổ, chuyên gia nghiên cứu về lịch sử tàu thuyền,... cùng các cơ quan quản lý của tỉnh Bắc Ninh: đại diện Văn phòng Ủy ban nhân dân tỉnh, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Sở Xây dựng, Sở Tài chính, đại diện chính quyền Thị xã Thuận Thành, phường Hà Mãn và Tổ dân phố Công Hà,... Hội nghị nhằm đánh giá giá trị, đồng thời, đề xuất các phương án và giải pháp bảo vệ, bảo tồn cấp thiết thuyền cổ và địa điểm phát hiện thuyền cổ, hướng đến mục tiêu phát huy giá trị.

Sau khi xem xét, đánh giá hiện trường và các phát hiện liên quan, Hội nghị đã tập trung thảo luận, thống nhất đánh giá các vấn đề sau:

- Kết quả đánh giá giá trị sơ bộ bước đầu: từ quy mô, kết cấu và kỹ thuật thì có thể thấy, đây là loại hình thuyền hai thân, dấu tích phát lộ trên hiện trường chính là hai phần thân còn lại (phần này trong thuật ngữ chuyên ngành gọi là phần chiếm nước, tức là phần kết cấu chìm hoàn toàn dưới nước, có chức năng như là hai phao đỡ toàn bộ kết cấu bên trên). Kết cấu bên trên đã bị mất hoàn toàn (có thể là do đã bị tháo dỡ). Mặc dù chưa thể xác định được niên đại của thuyền, chưa có kết quả phân tích niên đại C14, nhưng có thể khẳng định sự có

mặt của loại hình thuyền này trong lịch sử Việt Nam, cụ thể là thời Lý qua ghi chép của tài liệu lịch sử.

- Tính độc đáo, duy nhất: thuyền được đóng hoàn toàn bằng gỗ, không hề sử dụng sắt trong các bộ phận kết cấu và liên kết thuyền, căn cứ trên các nguồn tài liệu về thuyền cổ Việt Nam và trên thế giới, các nhà khoa học đánh giá đây là di tích thuyền có quy mô, cấu trúc và kỹ thuật phức tạp, là duy nhất phát hiện được cho đến nay không chỉ ở Việt Nam mà còn trên bình diện quốc tế. Nhất là ở kết cấu liên kết ở phần đầu (mũi) và đuôi thuyền, cụ thể là ở khối liên kết giữa phần độc mộc ở đáy và phần nhô lên ở mũi và đuôi chưa hề gặp ở bất cứ đâu trên thế giới.

- Về niên đại: các ý kiến tại Hội nghị đều thống nhất, niên đại cụ thể sẽ chờ đợi kết quả phân tích C14, nhưng căn cứ vào kỹ thuật cho thấy, loại hình thuyền này có thể được đóng tại Việt Nam, là sự phát triển tiếp nối của kỹ thuật đóng thuyền thời Đông Sơn thông qua việc so sánh phần đáy của 2 thân với kết cấu độc mộc (được làm từ một thân cây).

Từ những nhận định ban đầu nêu trên, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đề nghị Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Ninh:

1. Bố trí lực lượng trên địa bàn bảo vệ an toàn, an ninh, trật tự khu vực đã phát hiện và khai quật thuyền cổ; ngăn chặn và xử lý kịp thời mọi hoạt động làm nguy hại đến sự an toàn của thuyền cổ và di vật, cổ vật. Tổ chức tuyên truyền cho Nhân dân về việc bảo vệ di sản văn hóa ở khu vực phát hiện thuyền cổ.

2. Khẩn trương tổ chức đánh giá, xác định chính xác loại hình di vật, tính chất và niên đại của địa điểm khảo cổ; đề xuất tổ chức hội nghị, hội thảo tư vấn giải pháp quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị theo quy định của pháp luật về di sản văn hóa.

3. Chỉ đạo cơ quan chức năng sớm xây dựng và trình phê duyệt kế hoạch, phương án bảo vệ, phát huy giá trị địa điểm khai quật và biện pháp chỉnh lý, bảo quản, lập hồ sơ khoa học cho di vật thuyền cổ tuân thủ theo quy định của pháp luật về di sản văn hóa năm 2024.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch có ý kiến đề Ủy ban nhân dân tỉnh Bắc Ninh chỉ đạo các cơ quan chức năng của tỉnh khẩn trương phối hợp với cơ quan liên quan triển khai, thực hiện theo quy định của pháp luật./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương;
- UBND&XH của Quốc hội (để báo cáo);
- Sở VH&TTDL tỉnh Bắc Ninh;
- Lưu: VT, DSVH (02), LQV.09.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Hoàng Đạo Cương